

แรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองไทย

ร้อยตำรวจโท ศรีศักดิ์ คัมภีร์ญาณ



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-992-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THAI POLITICIANS' MOTIVATIONS TO BE MEMBERS
OF HOUSE OF REPRESENTATIVES**

Pol. Lt. Srisak Kamphirayan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of Riquirements
for the Degree of Master of Arts in Government**

Department of Government

Graduate School


Chulolongkorn University

Academic Year 1997

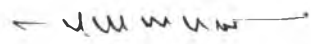
ISBN 974-637-992-5

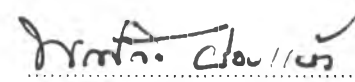
หัวข้อวิทยานิพนธ์ แรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองไทย
โดย ร.ต.ท. ศรีศักดิ์ คัมภีร์ญาณ
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

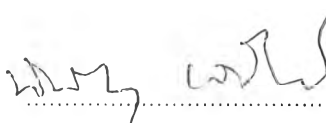
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนารักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(ดร. พิศณุ เสี่ยมพงษ์)

ศรีศักดิ์ คัมภีร์ญาณ, ร.ต.ท. : แรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนักการเมืองไทย
(Thai Politicians' Motivations to be Members of House of Representatives) อาจารย์ที่ปรึกษา :
รศ.ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 153 หน้า. ISBN 974-637-992-5

การวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาแรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก
การเลือกตั้งวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำนวน 104 คน ในการศึกษาเชิงปริมาณ และจำนวน 19 คน
ในการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีสมมุติฐานว่า นักการเมืองระดับต่าง
ๆ มีแรงจูงใจและความต้องการที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางอำนาจ ชื่อ
เสียง เกียรติยศ และแสดงออกซึ่งบทบาททางการเมือง เพื่อสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้เป็นที่รู้จักแก่
สาธารณชนต่อไป และบุคคลชั้นนำทางการเมืองมีส่วนต่อการเป็นแม่แบบทางบทบาทและบุคลิกภาพที่
แสดงออกทางการเมือง

ผลของการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรกับตัวแปรเพศ และตัวแปรการประกอบธุรกิจส่วนตัวของนักการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า นักการเมืองมีแรงจูงใจที่ต้องการเข้ามาเป็นสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรด้วยแรงจูงใจ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ จะช่วยเหลือสังคม และกระทำไปเพราะมีจิตสำนึก
ทางการเมือง กับอีกประเภทหนึ่ง เนื่องมาจากการรักษาผลประโยชน์ของตนเพื่อชื่อเสียง เกียรติยศ
ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1

ด้านแรงจูงใจที่ต้องการรักษาผลประโยชน์นี้ให้กับตนเอง และกลุ่มของตน พบว่ากลุ่ม
นักการเมืองที่มีแรงจูงใจดังกล่าวมีพื้นฐานอาชีพเป็นพ่อค่านักธุรกิจ และการเข้ามาสู่บทบาททางการเมือง
เมืองของกลุ่มนี้ จะส่งผลกระทบต่อการเมืองและประเทศชาติ 2 ด้าน คือ ในด้านบวก พบว่ากลุ่มพ่อค่านัก
ธุรกิจสามารถนำพาเศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น มีศักยภาพ
ในการสร้างเครือข่ายธุรกิจ ตลอดจนมีแนวคิดแบบเสรีนิยมโดยนำเอาความคิดที่ทันสมัยในระบบเศรษฐกิจ
การเงิน การธนาคาร เข้ามาบริหารประเทศ ในด้านลบ พบว่า อาจมีการสร้างระบบผูกขาดทางธุรกิจ
และฐานอำนาจโดยมุ่งผลประโยชน์ส่วนตัว ทำงานข้อฉลใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อสร้างเกียรติ
และอำนาจ ตลอดจนการขาดอุดมการณ์ทางการเมืองในที่สุด

เมื่อนักการเมืองได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วส่วนใหญ่มีความต้องการสร้าง
บทบาททางการเมืองของตนให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น โดยอาจยึดรูปแบบทางการเมืองของนักการเมือง
ชั้นนำมาเป็นแนวทางซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติศ ร.ต.ท. ศรีศักดิ์ คัมภีร์ญาณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 830173MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: : THAI POLITICIANS' MOTIVATIONS TO BE MEMBERS OF HOUSE OF REPRESENTATIVES.
THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D., 153 pp.
ISBN 974-637-992-5

The Study on Thai politicians' motivations to be members of the House of Representatives is done by two methods : quantitative research and qualitative research. A quantitative research makes use of the sampling of 104 members of the House of Representatives elected on November 17, 1996 and that of qualitative research with in-depth interview of 19 members of the House of Representatives the research hypothesis are :

(1) Politicians at any level elected as MPs, individually, have their own motivation and desire which are also related to the power, interest, prestige, and social economic and political status.

(2) As MPs, politicians are likely to play their role in order to create their own characteristics to be discerned by the public. Elite politicians will serve as role model for them.

The quantitative research tells us there exists a significant relationship between motivation to be MP with sex and individual business undertaking at the level of .05.

On the other hand, the result of qualitative research shows that politicians' motivations to be MPs are of two reasons. First, to render service to society with political consciousness. Second, politicians want to safeguard their interest and to maintain their reputation which agree the first research hypothesis.

As for motivation to take care of their interest, the result of the study shows that most of politicians with this kind of motivation, are basically businessmen and will impact a national politics in two ways, On positive side, their cleverness and wide vision will contribute to better economy, politics and national development, able to create business network, having liberal idea and bringing in new ideas in economics, finance and banking into administration

On the negative side, it can be that businessmen who are now MPs might create a business monopoly, establishing base of power, practise corruption and exercise their authority in order to accumulate prestige and power, and care less for ideology.

As MPs, politicians are likely to create their political role by imitating the elite politician which agrees with the second research hypothesis.

The influence of the elite politician and the imitation of elite politicians by the new MPs can lead them to distinctive role.

ภาควิชา..... การปกครอง

สาขาวิชา..... การปกครอง

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติ..... จ.ศ.ศ. ศรีศักดิ์ สมพงษ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... พิศาล โสภณ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงมีอาจสำเร็จลุล่วงด้วยดี หากขาดความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านทั้งในด้านวิชาการและกำลังใจ ซึ่งผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ในเบื้องต้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนารักษ์ ประธานกรรมการ และ ดร. พิศณุ เสงี่ยมพงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งทั้ง 3 ท่านเป็นผู้ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เป็นโครงร่างจนสำเร็จการศึกษา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้ให้กำลังใจ และให้การอุปการะในการเล่าเรียนมาตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งมาถึงจุดนี้ อันเป็นพระคุณซึ่งไม่อาจทดแทน

ที่จะลืมเสียมิได้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามที่กล่าวอ้างถึงในการศึกษานี้ โดยท่านเหล่านั้นเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาวิจัยอย่างยิ่งยวด และขอขอบพระคุณพี่ ๆ ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งกรุณาอำนวยความสะดวกให้กับผู้วิจัยตลอดช่วงเวลาของการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขอให้บุคคลทั้งหลายที่ได้กล่าวนามมานี้ จงประสบแต่ความสุข ความเจริญตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพและตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	7
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	8
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	9
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	11
การนำเสนอข้อมูล.....	12
2 แนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา.....	13
1. แนวความคิดเกี่ยวกับนักรการเมือง.....	13
2. การแบ่งประเภทนักรการเมือง.....	14
3. แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	20
4. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	43

บทที่	หน้า
5. แนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ.....	50
6. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	59
3 วิธีดำเนินการศึกษาและผลของการศึกษา.....	66
1. ประชากรวิจัย.....	66
2. กลุ่มตัวอย่าง.....	67
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	67
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4 แรงจูงใจ บุคลิกภาพและบทบาททางการเมืองของนักการเมืองไทย.....	81
1. แรงจูงใจของนักการเมืองไทย.....	81
2. บุคลิกภาพทางการเมืองของนักการเมืองไทย.....	106
3. บทบาททางการเมืองของนักการเมืองไทย.....	115
5 วิเคราะห์และสรุป.....	129
รายการอ้างอิง.....	139
ภาคผนวก.....	146
ประวัติผู้เขียน.....	153

สารบัญภาพและตาราง

		หน้า
ภาพที่ 1	แสดงความคาดหวังของขอบเขตการวิจัย.....	8
ภาพที่ 2	แสดงระดับความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow).....	22
ภาพที่ 3	แสดงความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	26
ภาพที่ 4	รูปแบบและวิธีปฏิบัติของนักการเมืองในการดำรงสถานภาพและบทบาททางการเมือง.....	131
ตารางที่ 1	กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามตัวแปร.....	71
ตารางที่ 2	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	74
ตารางที่ 3	ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของนักการเมืองกับตัวแปรเพศ พรรคการเมืองที่สังกัด อายุ ระดับ การศึกษา จำนวนครั้งของการดำรงตำแหน่ง ส.ส. และการ ประกอบธุรกิจส่วนตัว.....	75
ตารางที่ 4	ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับการ ประกอบธุรกิจส่วนตัวของนักการเมือง.....	80
ตารางที่ 5	แสดงความถี่ของระดับความคิดเห็นของแบบสอบถามรายชื่อ ที่เกี่ยวกับประเด็นบทบาทและศักยภาพของนักการเมืองท้องถิ่น...	126